

Slovenski dom

Štev. 9

V Ljubljani, v sredo, 13. januarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeje
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Bollettino no. 962

Grande vittoria aerea nell'Africa Settentrionale

Il Quartiere Generale della Forze Armate comunica:

Nella Sirica l'attività aerea è stata particolarmente intensa: in audaci ripetute azioni di costante efficacia, formazioni italiane d'assalto e squadriglie germaniche da bombardamento in quota ed in picchiata hanno attaccato aeroporti avanzati, concentramenti di automezzi, ammassamenti di truppe.

Diciotti apparecchi venivano abbattuti in combattimento — sette dai cacciatori italiani, undici da quelli tedeschi, uno distrutto dalle artiglierie contraeree — quattro altri incendiati al suolo.

Non hanno fatto ritorno quattro nostri caccia. Nel Fezzan forze avversarie numericamente prevalenti sono state costrette a ripiegare.

Prosegue la prevista nuova dislocazione dei nostri presidi nei territori nel sud Libico.

In Tunisia puntate nemiche appoggiate da carri armati urtavano contro la valida resistenza di nostri elementi avanzati: combattimenti locali sono in corso.

L'aviazione germanica bombardava un aerodromo algerino danneggiando gravemente numerosi velivoli sul campo e colpendo un deposito di munizioni; entrava inoltre con bombe un mercantile nella rada di Bougie e faceva precipitare cinque apparecchi nel corso di vivaci duelli continui.

Un'incursione è stata compiuta nel pomeriggio di ieri su Napoli e dintorni: danni non rilevanti; nel crollo di alcuni edifici civili la popolazione ha subito perdite finora accertate in 23 morti e 65 feriti.

Degli otto plurimotori partecipanti all'azione quattro venivano distrutti, uno dalle batterie della difesa e tre dalla caccia levatasi prontamente in volo.

Tutti apparecchi risultano caduti: due nella provincia di Salerno (presso le località di Acerno e Calvanico. San Cipriano), uno da Lioni (Avellino) e il quarto in mare fra Ischia e Procida.

Alcuni dei componenti gli equipaggi sono deceduti altri sono stati catturati.

Velika letalska zmaga na bojišču v Severni Afriki

18 angleških letal sestreljenih — Krajevni boji v Tuniziji — Nasprotnikov umik v Fezanu

Italijansko uradno vojno poročilo štev. 962 pravi:

V sirtski pokrajini je bilo letalsko nastopanje posebno močno. Italijanski napadalniki od delki ter nemške bombniške skupine navadnih in strmoglavskih letal so v držnih večkratnih nastopih z ugotovljenim uspehom napadala prednja letališča, zbirališča avtomobilskih vozil in skupine čet.

V boju je bilo sestreljenih 18 letal, 7 so jih italijanski lovcii, 11 nemški, 1 je uničilo profiletalsko topništvo, 4 druga so pa bila zažgana na tleh.

Niso se vrnili 4 naši lovcii.

V Fezzanu so številnejši nasprotnikovi od delki bili prisiljeni umakniti se.

Nadaljuje se vnaprej določeno novo razporejanje naših posadk na ozemlju v južni Libiji.

V Tuniziji so nasprotnikovi sunki, ki so jih podpirali oklepni, naleteli na hraber odpor naših prednjih oddelkov. Potekajo krajevni boji.

Nemško letalstvo je bombardiralo neko alžirsko letališče ter hudo poškodovalo številna letala na tleh ter zadelo 1 skladišče streliva. Druge je z bombami zadelo trgovsko ladjo v luki Bougieu ter je med živahnimi spopadi strmoglavilo 5 letal.

Včeraj popoldne je bil letalski napad na Napoli in okolice. Ob podrtju nekaj civilnih poslopj je prebivalstvo imelo izgube, pri katerih je bilo dozdaj ugotovljenih 23 mrtvih, ranjenih pa 65 oseb.

Zavezniško brodovje doživelo nov poraz

Izgubilo je 16 ladij s skupno 89.000 tonami — Sovjeti se zaganjajo na bojiščih južnega odseka — Uspešen napad nemških in italijanskih letal v Libiji in Tuniziji

Hitlerjev glavni stan, 13. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Med Kavkazom in Donom, na prostoru pri Stalingradu in na področju ob Donu je nasprotnik z novo uporabo močnih sil napadal na dosedanjih težiščih. Bil je v ogorčenih borbah in deloma v protisunkih vržen nazaj, pri čemer je izgubil 63 oklepnikov, izmed teh 45 samo pri Stalingradu. Ogromni uporabi pehote ustrezajo hude sovjetske izgube. V protinapadu je bila neka sovjetska strelska divizija obkoljena in uničena ter zajetih nad tisoč ujetnikov.

Nek nemški oklepni zbor je od 6. decembra 1942 dalje v velikem loku Dona uničil 511 sovjetskih oklepnikov.

Madžarske čete so zavrnile ob Donu napadajočega nasprotnika, ki je utrpel velike izgube.

Med krajevnimi napadalnimi nastopi na srednjem odseku bojišča so vdrlj močni naskakovalni oddelki v sovjetske postojanke, jih razbili v dolžini enega kilometra ter privedli s seboj ujetnike in plen.

Jugovzhodno od Ilmenskega jezera je nasprotnik z močnimi pehotnimi in oklepnimi silami nadaljeval svoje neuspešne napade. V hudih borbah je bilo uničenih 24 oklepnikov.

Prevoz na mурmanski železnici je bil tudi včeraj hudo prizadet zaradi letalskih napadov.

V Libiji je nemško in italijansko letalstvo med ponovnimi napadi obstreljevalo s posebnim uspehom angleška letališča ter zbirališča čet in motornih vozil. Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 19 angleških letal.

V Tuniziji so krajevni spopadi z nasprotnimi silami, ki so napadli postojanke naših bojnih predstraž, še v teku. V pristanišču Bougie je bila poškodovana 5000 tonska trgovska ladja. Topniške postojanke in zbirališča motornih vozil v severnem delu Tunizije so bile prav tako izpostavljene hudim letalskim napadom. Sestreljenih je bilo 5 nasprotnih letal.

Pozno zvečer so angleška letala izvedla slepe vzemirjevalne polete nad zahodnim nemškim ozemljem. Nastala škoda in izgube so majhne. Nasprotnik je izgubil dve letali.

Hitlerjev glavni stan, 13. januarja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole posebno vojno poročilo:

V stalnih napadih proti zadnjim, že močno poškodovanim, toda še plavajočim petrolejskim ladjam, ki so plule v spremeljavi, od katerih je bilo potopljenih že 13 ladij s 124.000 tonami, so nemške podmornice potopile še dve petrolejski ladij s 17.000 tonami ter ponovno torpedirale tudi tretjo petrolejsko ladjo, katere potopitve pa zaradi zelo močne obrambe ni bilo mogoče opazovati.

Druge podmornice so na severnem in južnem Atlantiku po večini v spremeljavih potopile 14 ladij s skupno 72.000 tonami.

S tem je nasprotna prevozna mornarica zopet izgubila 16 ladij s skupno 89.000 tonami.

Švedski kralj o potrebi nevtralnosti, vojne pripravljenosti in narodne sloge

Stockholm, 13. januarja, s. Ko se je včeraj začelo zasedanje švedske poslanske zbornice, je kralj Gustav imel zbranim narodnim zastopnikom govor, v katerem je na široko in podrobno pojasnil sedanjí položaj. Iz tega prestolnega govora je videti zlasti, da se je svetovni položaj zadnje čase še zaostri. Švedska pa se bo sredi tega svetovnega položaja prizadevala, da ohrani svojo nevtralnost nespremenjeno ter obdrži prijateljske odnose z vsemi. »Ves vojni čas moramo računati z nevarnostmi, in vprav zato vsa jaz in moja vlada odločila, da je treba okrepiti obrambo in vojaško pripravljenoost naše države za bližnjo bodočnost,« je dejal švedski vladar. »Danes želim spregovoriti nekaj besed svojemu ljudstvu in ga opou-

niti na nekatere stvari. Treba je biti skrajno previden v govorjenju in pisanju, ter opustiti vse, kar bi utegnilo zbuditi v tujni dvome glede tega, ali bo naša politika ostala nevtralna, in da se bo Švedska branila nasproti vsakomur in vsem. Jaz in moja vlada sva še nadalje trdno odločena, da Švedska ostane zunaj vojne.«

V svojih nadaljnjih izjavah je švedski kralj pozival k složnosti vsega naroda, ki naj dela z združenimi močmi. »Nikdar ne smemo pozabiti,« je nadaljeval, »kakšne so naše dolžnosti do drugih narodov. Zdaj in v bodoče smo pripravljenoost do skrajnih meja možnosti podpirati tiste, ki trpe na posledicah vojne.«

Potem je kralj Gustav Švedski govoril o prehrani ter med drugim poudaril, da je bila letošnja letina dobra, pripomnil pa je, da položaj še vedno vzbuja mnogo zaskrbljenosti in da je tak, da mu je možno biti kos samo z dobro upravo in z delom.«

Ameriške smrtne obsedbe nad angleško svetovno oblastjo

Rim, 13. jan. s. V angleški reviji »Truth« prinaša sir Ernest Benn značilen članek pod naslovom »Naša smrtna obsedba«. V njem navaja nekaj odstavkov iz govora, ki ga je imel rektor ameriškega vseučilišča Columbia dr. Nicolas Murray Butler. Ta je med drugim dejal: »Konec koncev je prišla doba angleške nadoblasti. Moramo prevzeti vodstvo sveta, ker to vodstvo pripada naši celini, od kar je sodobna Evropa dokazala, da je svojo nalogo izpolnila.« Benn pripominja, da se v ameriških krožih pogosto slišijo take smrtne obsedbe nad evropsko in posebej nad angleško vrhovno oblastjo na svetu. Vabi rojake, naj odgovore na tako podcenjevanje ter poudarja, da zgodovinska naloga angleške svetovne države še zdaleč ni končana, marveč, da so še vedno danes prav tako kakor včeraj živi pogoji, ki so jo spravili na površje.

Angleško mornariško poveljstvo hoče utajiti uspehe nemških podmornic

Berlin, 13. jan. s. Nemško vrhovno poveljstvo opozarja, da je poveljstvo angleške mornarice polnopravno uro po nemškem posebnem vojnem poročilu, uaznanjajočem veliki uspeh nemških podmornic zoper konvoj nasprotnikovih petrolejskih ladij južno od Azorov, dalo obvestilo, ki naj bi pomenilo zanikanje nemškega vojnega poročila. Po tem obvestilu naj bi se bile ladje in letala, ki so spremljala konvoj več dni, skušala upirati zelo silovitim in ponovnim napadom nemških podmornic ter prizadela hude izgube napadalcem. A tudi konvoj naj bi bil imel izgube in naj bi bil pristal v neki angleški luki.

Ta novica kaže način angleških uradnih ustanov pri objavljanju novic, s katerimi bi radi zaničali uspehe nemških podmornic ter zavajali javno mnenje. Nepoučenim bi se ta novica glede na uro objave utegnila zdeti kot stališče angleškega pomorskega poveljstva do zadnjega nemškega posebnega vojnega poročila. Dejansko pa to poročilo angleškega pomorskega poveljstva velja drugemu morskemu predelu, kjer so nemške podmornice tudi dosegle nove uspehe. Zmagoviti nastop nemških podmornic zoper petrolejski konvoj je bil 600 do 700 milj od Azorov ter kakih 1000 milj od afriške obale. Z objavljanjem takih nasprotujočih novic kaže angleško pomorsko poveljstvo, da je ostalo zvesto povzročenju zmede, s čimer hoče javnosti preprečiti ustvarjanje točne sodbe o položaju.

Bolgarski vojni minister poroča o obisku pri Hitlerju

Sofija, 13. jan. s. Včeraj se je v Sofijo vrnil bolgarski vojni minister general Mikov, ki je bil na uradnem obisku v Nemčiji ter ga je v glavnem stanu sprejel tudi Hitler. Na postaji so ministra sprejeli predsednik vlade in zunanji minister ter številni drugi ministri, kraljev glavni pribočnik, načelnik bolgarskega glavnega stana, nemški poslanik v Sofiji ter številni bolgarski in nemški visoki častniki. Še včeraj se je sešla vlada na sejo in zdí se, da je general Mikov na njej poročal o svojem potovanju.

Večni spori zaradi dogodkov in zmed v Sev. Afriki

Rim, 13. januarja, s. List »Sunday Picturals« zatrjuje, da je Moskva protestirala v Washingtonu in Londonu zaradi razvoja vojaških dogodkov v Severni Afriki. »Times« pa pravi, da je iz dobrega vira izvedel, da Sovjeti zahtevajo dovoljenje, da bi poslali svoje vojaške opazovalce na ta odsek. Dodaja, da je sovjetska vlada sporočila Londonu željo, naj bi se v vsem posvetovali tudi z njo ter jo sproti obveščali o vsem, kar zadeva Severno Afriko. Zagrozila je, da ne bo priznala nobenih sklepov zaveznikov glede francoskega kolonialnega imperija, če ne bi hoteli ugoditi njeni zahtevi. List

»Observer« se preroka z degaullističnim odborom, ki trdi, da ima samo De Gaulle pravico govoriti v imenu Francozov, ki so se odcepili od vichyske vlade. List pravi da ni nikjer nobenega dokaza, da bi bil De Gaulle postavljen za voditelja vseh Francozov in da položaj včasih zahteva, da bodi odločitev prepuščena civilnim oblastem. Kaže, da se tudi spori med degaullisti in pristaši generala Girauda nočejo pomiriti. Guverner Chatel je namreč po radiju izjavil, da se je treba pridružiti Giraudu in se ločiti od stremuhov, s čimer je jasno označil degaulliste.

Rusija prodaja svoje zlato Ameriki zaradi hudih potreb se je boljševizem do kraja zadolžil

Rim, 13. januarja, s. V Washingtonu so pripela uradna poročila, da je ameriški kapitalizem začel pleniti tudi boljševizem. Uprava državnega zaklada namreč obvešča, da so Združene države v preteklem fiskalnem letu kupile za 82 milijonov zlatov v Rusiji. Vrh tega je uprava objavila, da je Rusija poleg vseh nakupov orožja in streliva po zakonu o najemanju in posojanju po-

rabila še za druge nakupe vsa sredstva in kredite v dolarjih, kar so jih imele Združene države. Ta poročila uprave ameriškega državnega zaklada so nedvomno zelo zanimiva, saj dokazujejo, da so grabežljive ameriške lupalke prišle celo do Staljinovih žepov in da so ruske potrebe neznanstve. Tako velike so, da Rusiji niso zadoščali krediti po zakonu o najemanju in posojanju ter da je

moralo odriniti vse dolarje, kar jih je imela; zdaj pa je začela še prodajati svoje zlato Ameriki. Z dolarji bo lahko dobila še drugo vojno blago, toda plačati ga bo morala Ameriki v zlatu. Boljševizem prodaja zlato kapitalizmu in je tako dolžnik kapitalizmu. Tak je sedanjí položaj, o katerem se Leninu gotovo še niti sanjalo ne bi, da bi vanj zabredla komunistična revolucija.

Od 8 večmotornih letal, ki so sodelovala pri nastopu, so bila uničena: 1 po obrambnih baterijah, 3 pa po loveh, ki so se na mah dvignili v let. Od teh letal kaže, da sta 2 padli v pokrajini Salerno (blizu krajev Acerno in Calvanico Sai Cipriano), 1 pri Lioniju (Avellino), četrto pa v morje med Ischio in Procida. Nekaj članov posadk je bilo mrtvih, druge pa so zajeli.

Minister za javna dela si je ogledal Torino

Turin, 13. jan. s. Minister za javna dela je dospel včeraj v Turin ter si ogledal dela za popravilo poslopj poškodovanih po nasprotnikovih letalskih napadih. Nato je na sedežu prefekture v navzočnosti prefekta, zveznega tajnika in župana poročal funkcionarjem civilne tehnične službe ter voditeljem stavbnih organizacij. Dal je navodila za naglo nadaljevanje del. Zvečer je minister Gorla zapustil Turin.

Vrhovni poveljnik nemške mornarice čestita k zadnjemu uspehu podmornic

Berlin, 13. jan. s. Vrhovni poveljnik nemškega brodovja je poslal brzobjavko vrhovnemu poveljniku podmornic. V brzobjavki podčrtava, da pomeni popolno uničenje konvoja nasprotnikovih petrolejskih ladij kričoč uspeh, ki ga je treba pripisovati sodelovanju med raznimi poveljstvi podmorniških edinic. Uničevanje preskrbe z gorivom, namenjenim nasprotniku, pomeni znatno pomoč za osne bojevnike v severni Afriki.

Ameriški admiral o trajanju sedanje vojne

Buenos Aires, 13. jan. s. Admiral Stark, vrhovni poveljnik ameriškega vojnega brodovja v Evropi, je na posvetu s časniki dejal, da bo vojna dolga in huda. V tem oporeka Rooseveltu ter angleški in ameriški propagandi. Dostavil je še: »Sleherna druga sodba je docela napačna. Prijetno bi nas presenetil zlom notranje fronte v osnih državah, a zdí se mi, da to ni mogoče.«

Nespremenljivost bolgarske zunanje politike od l. 1918 do danes

Sofija, 13. jan. s. List »Zora« prinaša uvodnik o bolgarski zunanji politiki. Poudarja, da je ta politika bila vedno ista pod vsemi vladami od leta 1918 do danes. »Bolgarski revizionizem« — piše list — »je od začetka dohval trdno podporo fašistske Italije, četudi je ta v prejšnji vojni bila v taboru, ki je nam bil nasproten. Bolgarija je danes ob boku Italije in Nemčije ne samo iz političnih razlogov, temveč tudi iz gospodarskih koristi. Bolgarsko zunanjo politiko odobrava ves narod. Še naprej bomo korakali po poti, ki smo jo izbrali. Kdor je začel s tem, da je rekel a se ne more ustaviti pri b.«

Vesti 13. januarja

Ubit je bil Karlo Tresca, urednik protifašistskega tednika »Il martello«, ki izhaja v New Yorku. Ko je Tresca prihajal iz urada lista na V. cesti, ga je zadel strel iz samokresa. Strel je prišel iz avtomobila, ki je pripeljal tik ob pločniku.

Bolgarski kralj Boris je včeraj popoldne sprejel vojnega ministra generala Nikova, ki se je vrnil z obiska pri Hitlerju. General mu je poročal o obisku.

Od začetka sedanje vojne do danes je bilo potopljenih 700 petrolejskih ladij s skupno 5.100.000 ton, pravi nemški poročevalski urad. Angleški dnevnik »Daily Telegraph« razpravlja i prisiljenem zastoju v Sev. Ameriki ter obzalaže izjavo vojnega ministra Stimsona, ki je 12. decembra dejal, da so zavezniki za mesec dni prehiteli določeni načrt.

Japonsko bolniško ladjo »Arabia« so po poročilih iz Tokija napadli trije ameriški bombniki v birmanski luki Rangoonu, čezpav je imela različna znamenja Rdečega križa.

Bolgarska poslanska zbornica se je včeraj sešla k nadaljevanju razprav o državnem proračunu za leto 1943.

Glavni ravnatelj bolgarske zunanje trgovine Zonov je včeraj odpotoval v Berlin na posvetovanja o trgovinski zamenjavi med Bolgarijo in Nemčijo.

Sv. oče Pij XII. je včeraj v skupni avdienci sprejel skupino misijonarjev in redovnikov, ki so se vrnili iz vzhodne Afrike.

Ameriški odbor za gospodarsko vojno sporoča, da do 1. marca sploh ne bodo jemali v obzir dovoljenja za izvoz ameriškega blaga v Argentino, Bolivijo, Chile, Columbio, Ecuador, Peru in Venezuelo.

Sofijska policija je pri nenadni raciji po javnih shajališčih prijela 184 nezaheljenih oseb, ki niso imele dovoljenja za bivanje v prestolnici. Vse te ljudi so poslali v koncentracijski tabor na egejskem otoku Tasos.

Ravnatelj turške policije je s svojimi sodelavci odpotoval v Berlin.

Samo 20% turških davkoplačevalcev je dozdaj izpolnilo odlok o enkratni obvezni oddaji premoženja. Rok za oddajo bo potekel 19. januarja. Kdor ne bo določenega zneska plačal, pojde na prisilno delo.

† Akademski slikar Ivan Vavpotič

Ljubljana, 13. januarja.

Umrli je Ivan Vavpotič, akademski slikar velikega formata, obširne razglednosti, umetnik, kakor ga je nam dal Bog in neumoren kulturni delavec, ki je slovensko likovno umetnost obogatil z velikimi in neverjetnimi deli. V splošni bolnišnici je večeraj dopoldne umrl po nekaj dni trajajoči, a hudi, celo zavrtni boleznici, ki se je komplicirala na možgane. Še pred dnevi ga je človek srečeval na ulici, ko je lepo in mило odzdravljaj, kmalu nato pa je iskal pomoči v bolnišnici. Kljub požrtvovalnemu trudu zdravnikov je njegovo, še mnogo obljubljačje življenje, ugasnilo. Ivan Vavpotič je bil v slikarstvu svojska individualnost.

Zunanje življenje pokojnega Ivana Vavpotiča je bilo skromno, ne preprejeno z velikimi dogodki, bolj s trdimi in žilavimi napori. Pokojnik se je rodil 21. februarja 1877 v Kamniku kot sin zdravnika dr. Ivana, ki se je pozneje preselil v Novo mesto, kjer je mladi Ivan, že v nežni mladosti se zanimajoč za slike in risarje, leta 1897. končal tamkajšnje gimnazij z maturo. Nato ni odšel na suhoparno univerzo, marveč se je, ker se je že v gimnazijskih letih posvečal slikarstvu, vpisal na slikarsko akademijo v Pragi, ki jo je obiskoval v letih 1897 do 1899. V središču češke umetnosti je mladi Vavpotič navezal tesne slike in se popolnoma poglobil v dela čeških umetnikov. Nato je odšel v Pariz na École du Louvre in vstopil tam tudi v atelje češkega slikarja Alfonza Mache. Leta 1902. se je izpopolnjeval na Dunaju, nakar je odšel znova v Prago, kjer je od 1903 do 1904 delal pri slovečem češkem slikarju Hinaysu. Postal je nato učitelj na Strakovi akademiji. A leta 1906 je prišel kot učitelj risanja na takrat ustanovljeno realko v Idriji. Za stalno pa se je pokojnik preselil leta 1908 v Ljubljano, kjer se je popolnoma posvetil veliki umetnosti in ustvarjal svoja najboljša dela.

Bil je mož velikega koncepta. Ustvarjal je žive portrete, lepe pokrajine, razne kompozicije in postal je tudi odlični ilustrator lepih knjig. Ves čas se je pokojnik udeleževal vsega umetniškega življenja v Ljubljani. Med svetovno vojno, naj še omenimo, je bil na raznih odsekih kot vojni slikar. Svoja dela iz vojne je razstavil v Monakovem. Med portreti so najodličnejši portreti politika I. Suklječa, dr. Ivana Tavčarja in drugih osebnosti. Umetniško lepa je njegova slika Jezusova na Brezjah.

lepa je serija slik z morja, očarljive so njegove slike Vintgarja. Kot umetnik se je udeleževal raznih razstav, tako je razstavil večkrat v Ljubljani, Belgradu, Zagrebu in Parizu.

Med ilustracijami naj omenimo v prvi vrsti njegove ilustracije Jurčičevega »Desetega brata«, ki ga je bila izdala Družba sv. Mohorja in Milčinskega »Tolovaja Matajaja«.

Mnogi preprosti Ljubljančani se bodo še dolgo spominjali mirnega, milega in obzirnega gospoda, ki je včasih stal ob bregovih Ljubljani in s čopičem zajemal razne momente in motive z obrežja in pomorskih stavb stare Ljubljane. Ti preprosti ljudje so znali po svoje občudovati Vavpotičevo umetnost. Vsakdo je bil res zavzet za njegove slike, ki so n. pr. predstavljale okolje z Marijinega trga. Na razstavi pa so mnoge preproste obiskovalce globoko zajemali njegovi živi portreti. Bil je pravi stvaritelj, ki je znal in domel prenesti na negibno platno vse človekovo življenje in njegovo individualnost.

Kot umetnik je pokojnik hodil svoja pota, ni se nikdar vdinjal kakoli trenutno vzvaloveči struji, vedno je ohranil svoja načela o umetnosti in je bil napram svojim tovarišem, napram mladim silam in novim pojavom vedno objektivni in blagohoten, da je odobral, kar je našel in smatral za dobro in lepo, a grajal, kar je bilo slabo in nevedno.

Sedanje vedno se naglo spreminjajoče vremenske prilike močno vplivajo na človekovo zdravje. Dne 6. t. m. se je pokojni Ivan Vavpotič hudo prehladil, napadel ga je hud kašelj z glavobolom. Bolezen se je bitro slabšala in komplicirala. Nastopilo je vnetje možganske mreže (menenigitis). Poprej se mu je še vnelo srednje uho, od koder se je razvila omenjena bolezen, zaradi katere so ga morali prepeljati z internega na infekcijski oddelek splošne bolnišnice.

Pogreb pokojnega Ivana Vavpotiča bo danes ob 15 izpred kapele sv. Petra na Zalah na pokopališču pri Sv. Križu.

Pokojnemu Ivanu Vavpotiču časten in trajen spomin!

Partizansko poveljstvo ni odgovorno za grozodejstva in umore nedolžnih otrok...

... pravi komunistična pisana in govorjena propaganda, dejstva iz partizanskih uradnih listin pa govore takole:

Komandi I. čete Šercerjevega bataljona — strogo zaupno!

Po ustni naredbi komandanta III. grupe Mir. J. Bračiča morate 12 internirancev, ki smo jih rešili iz ujetniškega vlaka, tekom 24 ur likvidirati (= pomoriti). Likvidacijo izvršite tajno. Strogo pazite na to, da se o tem ne bo ničesar izvedelo in da vam kdo ne pobeigne. Za izvršitev te naredbe osebno odgovarjate. Štab I. bataljona »Ljube Šercerja«, Krimski odred. Politkomisar Fric Novak l. r. 5. julija 1942.

Štabu bataljona »Ljube Šercerja«, Notranjski odred.

Po ukazu štaba I. bataljona je naša patrila dovedla v taborišče sledeče osebe: Dežman

Prijava vseh od rojstva pohabljenih in vseh pozneje pohabljenih

Po odredbi Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino VI. št. 927/San iz decembra 1942-XXI vabi ljubljansko mestno poglavarstvo vse zdravstvene ustanove, zdravnike in zdravstveno strokovno osebje, naj v času od 15. do 31. januarja t. l. naznanijo vse pohabljenorojene in one, ki so postali pohabljeni zaradi poznejših poškodb ter so v njih oskrbi, mestnemu fizikatu od 9. do 11. ure v sobi št. 7. Tam se dobe od notranjega ministrstva predpisane tiskovine. Prav tako so na podlagi gornje odredbe dolžni na enak način prijavitipohabljenorojene otroke starši ali varuhi ter morajo svojo pohabljenost prijavititi tudi starejše osebe, če njih pohabljenosti že niso naznanile zdravstvene ustanove, zdravniki in zdravstveno strokovno osebje.

Zdravstvene ustanove, zdravniki in zdravstveno strokovno osebje (babice i. dr.) morajo v bodoče prijavititi vsak nov primer pohabljenorojenih in vse poznejše trajne pohabljenosti na predpisanem formularju do zadnjega v vsakem mesecu.

O cudezu Osram žarnice

Del prodigio della Lampada Osram
Attraverso numerose trafiche di diamante, il filo di tungsteno delle lampade OSRAM-D è ridotto, con la massima uniformità possibile, ad una estrema sottiligierza. 1 kg. di questo filo del diam. di mm. 1/100 potrebbe coprire la distanza Milano-Napoli. Quanto più uniforme è il diametro del filamento tanto più esalta è la spirale che con esso si forma e tanto più alta l'efficienza luminosa.
Per ciò si ottiene con le LAMPAD E OSRAM-D molta luce e poco consumo

Z vlečenjem skozi številne dijemanne odprtine stanjšamo žico OSRAM žarnice kar najbolj enakomerno na najmanjšo debelino. 1 kg. te žice bi mogel zvezati Milano z Napoliem. Čim bolj enakomeren je premer žice tem bolj pravilne je iz nje napravljena vijčnica in tem večji je svetlobni učinek.

Zelo dosežemo z

OSRAM-D ŽARNICO mnogo svetlobe in majhno porabo

60

cenik za zelenjavo in sadje št. 1

Ljubljana, 13. januarja.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XIX naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcu. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje kakor po odrejeni ceni. Cene so vse v lirah za kilogram. Prva cena v prodaji na drobno, druga, v oklepaju je cena na debelo.

Česen 10.85 (9.55), karfičola 4 (3.45), čebula 2.80 (2.30), koprce 3.85 (3.35), solata glavната 5.30 (4.50), radič 7.80 (7), špinata 5.70 (4.90), zelena 5.90 (4.90), pomaranče la 8.35 (7.35), limone Ia (15 cm obsega) 4.85 (3.80) (komad 0.60), mandarine Ia 6.40 (5.75), jabolka Ia (n. pr. zlafta parmena) 7.40 (6.50), hruške Ia 7.75 (6.75), maroni 7.80 (7).

Opombe: 1. Prva vrsta: zelenjava in sadje mora biti zdravo, sposobno za prevoz. Izločajo se pridelki, ki so izobilni, poškodovani, nagniti ali nezadostno sočnati.

2. Zelenjava v prodaji mora biti brez listov in neužitnih delov.

3. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in cnotne cene ter morajo tudi kupci na zahtevo izdati tak račun.

4. Ta cenik mora biti izvešen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago. Razume se brez tare.

5. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika.

6. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisariata.

7. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8 Sl. I. št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih.

8. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo cene iz zadnjega prejšnjega cenika, kjer so bili navedeni, razen če se je s posebno odločbo določila drugačna cena.

S. S. VAN DINE:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

»Dovolite, da odgovorim na vaše vprašanje z novim vprašanjem. Povejte mi tole: Ste res prepričani, da je Pardee tisti zločinec, ki ga iščete? Ste mar zadovoljni z razlago njegove smrti?«

»Ali mislite s tem na njegov samomor?«

»Da, in tudi na njegova dozdevna zločinska dejanja.«

Markham se je ves zbežan naslonil nazaj v svoj naslonjač.

»In kaj vi mislite o tem?« je potem vprašal.

»Nič.« je odvrnil precej brezbržno profesor. »Nisem pristojen jaz, da bi sodil. Rad bi vedel le to, kaj oblast, ki jo vi zastopate, misli o tem. To pa zato, da bi me tiste misli in še bolj tisti dvomi, ki me že precej časa mučijo, zapustili, če oblast res smatra, da je vsa ta zadeva že rešena.«

»In kaj potem, če bi vam rekel, da oblast še ni zadovoljna?«

Profesorjev obraz je dobil nekak žalosten izraz. Stari mož nekaj časa ni odgovoril ničesar. Sklonil je glavo, kakor bi ga bila prevzela neka skrita bolečina, končno pa je spet pogledal Markhama, vzdihnil in dejal:

»V gotovih trenutkih našega življenja je zelo težko točno ugotoviti, kak-

šno dolžnost imamo. Oprostite, morda nisem storil prav, da sem vas poklical... Kdo more to vedeti? Toda dejstvo je, da ima moj notranji nemir vendarle kakšno globljo utemeljitev... o kateri bi se bilo gotovo dobro z vami pogovoriti. Utegne biti res, da so se pri meni odigrali dogodki in primerila dejanja, o katerih ne bi nikdar mogel niti slutiti, da so mogoča... Kako naj si jih razložim?«

Njegove besede so bile nekak čudno izogibljive. Polagoma so ustvarile med nami ozračje, polno dvomov in sumov.

»Ali hočete spregovoriti še nekoliko o Pardejevi zadevi? Odkrito vam povem, da ne razumem, kako bi bilo mogoče dvomiti o zdravnikovem poročilu... Razumem pa zelo dobro, kako je moglo zaporedje vseh žalostnih dogodkov, ki so nam znani, zbuditi v vas kakšne strahove in slutnje...« je pripomnil Markham.

Profesor je še nekaj časa tožil ter mrmral nekaj, kakor bi govoril sam s seboj. Končno pa se je oglasil Vance, ki je vse doslej molčal, ter mirno kadil svojo cigareto:

»Hvaležni bi vam bili, gospod profesor, če bi nam nekoliko natančneje

60 razložili vzroke in dejanja, zaradi katerih so se vam porodile vaše slutnje.«

»Povem vam še enkrat, da ne vem nič določenega. Misli, negotovi dvomi... In zaradi njih sem bil potem nemiren. Logika je odlična stvar v nedolžnih vprašanjih, v katerih jedro ne moremo prodrati. A kadar gre za našo osebnost, nedotakljivost in čast... je nekaj čisto drugega.«

»Popolnoma se strinjam z vami, je dejal Vance z bistrim pogledom. »Vedno je dobro, če je človek previden.«

Videti je bilo, da je razgovor končan. Vsi smo vstali, da bi odšli, a profesor je hotel na vsak način, da bi Markham še malo ostal pri njem.

»Sigurd bo v kratkem tu,« je dejal. »Zelo bo vesel, da vas vidi. Kakor sem vam povedal, je žel gledat predstavo Ibsenovih »Pretendentov«. Prepričan sem, da se bo po končani predstavi takoj vrnil domov... Dovolite, gospod Vance, Sigurd mi je povedal, da je bil pretekli teden z vami pri predstavi »Strahove« imate tudi vi radi Ibsenova dela?«

Iz oči sem bral Vanceju, da ga je to vprašanje presenetilo. A v njegovem odgovoru ni bilo prav nobene neodločnosti in negotovosti.

»Poznam skoraj vsa Ibsenova dela. Brez dvoma je to pravi veleum, gotovo pa nima tolikšne estetike in filozofske globine kakor na primer Goethe.«

»Med vami in Sigurdom je torej pravo nasprotje.«

Markham je odklonil povabilo, da bi še ostal tam, in čez nekaj minut smo že šli po aveniji West End in dimali iz polnih pljuč svež aprilski zrak.

»Lahko si opazil, Markham, stari

moj Markham.« je dejal Vance med potjo, »da nisem samo jaz nezadovoljen z mnenjem o Pardejevem samomoru ali laži-samomoru. So še drugi, ki prav tako niso zadovoljni. Profesor nam je pravkar to zgornjo dokazal.«

»Takšno njegovo duševno razpoloženje je pač razumljivo,« je odvrnil Markham, »če pomislimo na vse tisto, kar se je zadnje čase zgodilo v njegovi hiši.«

»To še ne pojasnjuje ničesar. Stari profesor se boji. Najlepše pa je to, da ve marsikaj, česar pa nam noče razodeti.«

»Ne morem ravno reči, da bi tudi jaz imel tak vtis.«

»E, Markham, dragi Markham! Pa kako to, da tega nisi opazil. Si slišal, kaj je povedal profesor? Blodne misli, rahli dvomi. A kaj je jedro njegovih besed? Ne bomo se zmotili, če rečemo, da nas je skušal pripraviti, da bi sami uganili in spoznali nekaj, česar nam on noče določno povedati... Kakšen emisel naj bi sicer imelo, da nas je klical na svoj dom, in sicer — to si dobro zapomni — v Arnesonovi odsotnosti?«

Ustavil se je, njegov obraz pa je pri tem razodeval neko osupjenost.

»Prokleta, da, da, prav tako je! Zdal razumem, čemu vsa tista vprašanja o Ibsenu! Kako sem mogel biti tako neumen, da nisem tega takoj razumel! Gledal je nekaj časa Markhama in ustnice so se mu nalahno tresle.«

»Končno je le prišla resnica na dan!... In kdo jo je odkril, Markham! Ključ do te skrivnosti je v Ibsenu, ne pri nas!«

Markham ga je gledal z odprtimi

po višjih cenah: Miklič Franc, gostilničar, Ljubljana, Slomškova ulica 5, 2000 lir globe.

Ker je točil drugovrstno vino za prvovrstno in ker je dal napačno fakture: Urb Josip, trgovec, Ljubljana, Vrstovškova ulica 6, 2000 lir globe in 15 dni mora imeti trgovino zaprto.

Ker je točil vino po višjih cenah: Lasan Ivan, gostilničar, Ljubljana, Vodnikova cesta 17, 1000 lir globe in 15 dni mora imeti obrat zaprt.

Ker je prodajal kremo za britje brez dovoljenja: Beithel Reinhold, zastopnik tvrdke Dr. Th. in G. Böhme, Ljubljana, Medvedova ulica 4, 1000 lir globe.

Ker ni naznanil pnevmatik in vodil napačen register o njih: Remec Ivanka, gospodinja, Ljubljana, Dolenjska cesta 5, 1500 lir globe.

Ker je vzela preveč živilskih nakaznic: Zupanc Josipina, delavka, Ljubljana, Slajmerjeva ulica 3, 1000 lir globe.

Ker nista imeli izveženega cenika in sta prodajali vino po višjih cenah: Kahne Marija, gostilničarka, Ljubljana, Medvedova ulica št. 8, 1000 lir globe; Kromar Marija, gostilničarka, Ljubljana, Sv. Petra cesta 15, 1000 lir globe.

Ker ni imel objavljene cene nad blagom: Reiser Ivan, prodajalec, Sp. Hrušica 46, 500 lir globe.

Ker niso zaprli obratov ob policijski uri: Campa Antonija, poslovođkinja tvrdke Skaberne, Mestni trg 70, Ljubljana, 300 lir globe; Zalta Josipina, trgovka, Ljubljana, Blejweisova cesta 9, 300 lir globe; Potočnik Marta, trgovka, Ljubljana, Sv. Petra cesta 9, 300 lir globe; Dežman Anton, trgovec, Ljubljana, Amrožev trg 10, 300 lir globe; Erjavec Franc, trgovec, Ljubljana, Wolfova ulica 12, 300 lir globe; Sever Marija, trgovka, Ljubljana, Stari trg 2, 300 lir globe; Zupanc Josipina, trgovka, Ljubljana, Wolfova ulica 6, 300 lir globe.

Za nedovoljeno nakupovanje in prodajanje racioniranega blaga: Pucelj Terezija, Bobenčkova ulica 8, 50 lir globe in zaplemba blaga.

Ker je prevažala testenine in fižol brez dovoljenja »Prevođač: Cimperman Olga, krojačica, Novo mesto, Ragovska ulica 3, 50 lir globe in zaplemba blaga.

Ker je navijala cene: Marc Zofija, Dol. Logatec št. 121, 150 lir globe.

Ker je dajal blago brez živilske nakaznice: Klemenčič Josip, trgovec, Ljubljana, Pred konjarnico 5, 1000 lir globe in sedem dni zapore.

Ker ni prijavila tkanin: Smid Andreja, predstavnica tvrdke R. Miklaue, Puharjeva ulica 3, Ljubljana, en mesec zapore.

Ker ni imela v redu registra: Tanzler Ljuba, prodajalka kruha, Ljubljana, Sv. Petra cesta 48, 114 lir globe.

ustmi, kakor da ima pred seboj norca. »Razložil ti bom, ko bova pri meni doma,« je nadaljeval Vance, ko je avtomobil zavozil na Central Park. »Neverjetno je to, a le res. Pač se čudim, kako da nisem na to prej pomislil. Mnogo truda bi bil prihranil in precej zmot.«

»Če bi bilo zljaj poletje, ne pa pomlad,« je dejal Markham očito razdražen, »bi rekel, da ti je večina razgibala možgane.«

»Vse od začetka sem bil prepričan,« je nadaljeval Vance, »da so možni vprizoriteljti zločini trije, vsi trije psihološko sumljivi. Treba je bilo imeti določnejše dokaze proti enemu teh treh, preden bi odločno nastopili. Med tem časom nisimo mogli storiti ničesar drugega, kakor samo čakati. Moj prvi osumljenec, Drucker, je končal na ta način, da je bil zločinski umorjen. Potem je prišel na vrsto Pardee, ki je končal morda s samomorom. Vsak pošten človek mora priznati, da njegov skrivnostni konec potrjuje slutnjo, da je zločin zagrešil on. In s tem se zdi, da je stvar končana. Vendar pa jaz o tem nisem prepričan. Da bi se bil Pardee res sam usmrtil? In ali samomor, če bi to bil samomor, mar res vso stvar razloži? Ne. Vse te dni mi je vznemirjen duha nek skrivnostni, a vztrajni dvom. Zdal vem, da je bil ta moj dvom utemeljen: Pardee se ni sam usmrtil, temveč je bil umorjen, kakor so bili umorjeni Robin, Sprigg in Drucker. In kdo jih je? Pomoril jih je nek vrag, ki je bil razpoložen za žalostne dovptje, vrag, ki smo ga ves ta čas imeli ob strani kot laži — sodelavca in zbadljivega kritika.«

ČAROVNIČINA

TOMAŽIČ BERANEK

35.

Nad travnikom so se vzdignile pod sinje nebo belosive gore in z visokih planin so se studenci zbrali v bister potoček, ki se je pogal s pobočij v nizko dolino; sredi cvetočega travnika je zavalovilo zeleno jezero; mlade smrekice in jelke so se ogledovale v jezerski gladini, nad katero so se spuščale zlate ribice za mušicami. Po beli cesti kraj novega jezera pa je drdrala prelepa kočija.

36.

Sele pod večer se je dečko predramil. Svojim očem kar ni mogel verjeti, toliko lepote je bilo ustvarjene pred njim; visoke gore, planinski gozd, zeleno jezero z zlatimi ribicami, bela cesta s kočijo.

Ves vesel je stekel proti koči ter čarovnika sproščil, da je tudi drugo naloženo mu delo že opravljeno in da si naj gresta jezersko krajino kar pogledat.

Sodražica v času grajske gosposke

Naselbina Suhadolnica, ki jo omenja zgodovinar Skubic, se je razdelila v manjši vasi Globelj in Podklanec

Ob gornjem teku Bistrice, ki se kakor srebrn pas zvija skozi ozko sodražko dolinico, se stiska med bregove Slemen in Velike gore znamenita Sodražica. Znamenita ne le po posebno lepi legi, ki daje kraju slojstveno sliko, znamenita tudi zaradi domače lesne industrije in po svoji zgodovini. Mnogo je doživela Sodražica v času svojega obstoja, mnogo hudega in dobrega, toda skromno prebivalstvo si je z delom služilo kruha povsod in si tako potajaj ustvarjalo domove.

Sodražica, kraj, kamor so še pred letom tako radi prihajali številni smučarji iz vseh krajev, zlasti pa iz Ljubljane, pa danes pripoveduje o preteklosti, ki je prinesla tudi temu lepemu kraju, daleč od mestnega hrupa, mnogo dogodkov, ki pričajo o življenju nekdanj in danes.

V času gospostva graščakov je bila Sodražica mogočna vas, ki je imela 16 celozemljakov, podložnih Ribnici. Davka so dajali 33 gl 20 kr ter 32 škafov in 16 mer pšenice, 48 škafov prosa, 96 škafov ovs, 32 kokoši, 128 jaje, 240 povesen in 16 voz drv. Tlačanili so kakor drugi in dajali 16 konj za vinsko vožnjo. Desetino so dajali graščaku in župniku v navadnem razmerju. Za površino so imeli 32 polmer prosa, 16 kokoši in 240 povesen. Štirje kmetje v Sodražici so bili podložni Thurmu. Od desetine teh je dobil Thurm, ribniški graščak in župnik, vsak tretjino. Površina pa so dajali zadnji štirje 8 polmer prosa, 4 kokoši in 60 povesen. En grunt je bil podložni Bregu. Trije sodražki mlini in ene stope so plačevali 58 kr 2 vinarja davka.

V Zigmaričah je bilo deset celozemljakov, podložnih Ribnici, ki so dajali 19 gl 52 kr 2 vin davka, v naravi pa 20 škafov prosa, 20 škafov in 10 mer pšenice, 50 škafov ovs, 20 kokoši, 80 jaje, 150 povesen in 10 voz drv. Vina niso vozili. Dva grunta sta bila podložna ribniškemu župniku. Desetino sta dobivala graščak in župnik kakor pri prejšnjih. Površine so dajale 24 polmer prosa, 12 kokoši, 18 povesen. Tlačanili so kakor drugi, samo da gnoja niso vozili, ampak so ga samo nakladali.

Suhadolnica (sedaj ni več naselbina pod imenom, ampak se je pozneje razdelila v manjše vasi, kakor Globelj, Podklanec) je imela devet zemljišč in sicer osem celozemljakov in en pust grunt, ki so dajala samo 37 kr davka, drugega

nič. V celoti so dajala 9 gl 58 kr davka. V žitu je imelo dajatev samo šest zemljič, in sicer 17 škafov in 11 mer pšenice, 11 škafov prosa, 37 škafov ovs, 12 kokoši, 83 jaje, 165 povesen in 6 voz drv. Vina niso vozili. Tlačanili so kakor v Zigmaričah. Vsi so bili podložni graščini. Desetino so dajali v istem razmerju kakor prejšnji, površine pa 26 polmer prosa, 13 kokoši in 195 povesen. V Podklanecu so plačevali trije mlini 55 kr davka.

Na Gori so bili štirje celozemljaki, ki so dajali od štirih gruntov in štirih lavoz 3 gl 31 kr davka in 1 škaf pšenice. Za tlako so dajali štiri konje za vinsko vožnjo ter so popravljali grad in pristavo. Druge tlake in dajatev niso imeli, desetini pa so s Suhadolnico vred in je bila tudi že površina tam všteta.

Loški potok je imel štiri celozemljake, ki so dajali 4 gl davka in štiri tovore soli, drugega nič. Sol so morali pritoroviti od Trsta. Podložni so bili ribniškemu graščaku, ki so mu dajali dve tretjini desetine, tretjino pa bloškemu župniku, kamor so bili vfarani. Za površino so dajali 8 polmer prosa, 4 kokoši in 80 povesen. Tam pa je imel tudi turjaški graščak svoje podložnike, iz čigar gozda so smeli jemati les za obode, ki jih je pozneje odkupil ribniški.

Retlje je imelo osem gruntov z devetimi posestniki, ki so dajali davka 6 gl 10 kr in 9 tovorov soli, drugega nič. Podložni so bili Juriju Hallerju, ki so mu dajali dve tretjini desetine, eno tretjino pa bi moral dobiti bloški župnik, ki pa so mu jo odrgali lutrovski Turjačani.

V Danah pri Ribnici je imel graščak z Brega šest gruntov, na katerih je sedelo deset posestnikov, ki so dajali davka 7 gl 2 kr, 6 pujskov, 6 jagnjet, 12 mer pšenice, 12 prosa, 36 ovs, 12 fižola in ješprenja, 18 kokoši, 90 jaje, 9 desetih (kit) predvaja. Desetini pa je v Danah ribniški graščak, ki si je delil desetino po navadnem razmerju z župnikom, poleg te pa je graščak dobil še 12 polmer prosa, 11 kokoši, 90 povesen. Vsak polhar mu je moral dati po deset polhov.

V Bukovici sta bila dva posestnika podložna Juriju Hallerju, štirje z dvema gruntoma pa graščaku in župniku kakor Danci, povrh pa 6 pol-

merice prosa, 8 kokoši, 43 povesen. — Davka ni zabeležena nobenega.

V Kotu so bili trije gruntarji, podložni graščaku na Bregu, ki so mu dajali 2 gl 54 kr davka, 4 mere in tri in pol merice pšenice, 10 mer ovs. Desetino so dajali v Ribnici kakor prejšnji in povrh 6 polmer prosa, 3 kokoši, 50 povesen. Zadnje tri vasi niso imele nikake tlake.

Sajevec s štirimi gruntni je bil tudi podložni Bregu in je dajal tja dve tretjini desetine, tretjino pa župniku. — Vas Slatnik, ki je štela 30 zemljišč in en mln s 38 kr davka, je bila vsa podložna graščini na Bregu, dočini je bila vas Breg sama last tamošnjega graščaka, so bili torej samo svobodnjaki. Ti so bili res torej sami sužnji. Dajatev vsakega Bregu podložnega grunta se je leta 1570. cenila na 1 gl. — Velike Poljane so dajale svojo davščino graščini na Ortnoku, ki je imela tudi po nekaterih vaseh v ribniški dolini (v Slatniku) male dohodke.

Športni drobž

Od 28. do 31. t. m. bodo v slovaški Bratislavi velike razizne teniške tekme med Nemčijo in Slovaško. Nemci so v svoje zastopstvo določili tele tekmovalce: Wunsch, Bednar, Hoehnegger, Raack in tekmovalke Trude Pritzl, Anemarijo Schulz in Richter.

Madžarski plavalci se že zdaj vestno pripravljajo za bodoča mednarodna srečanja. Še največje zanimanje vlada za plavalni dvoboj z Nemčijo, ki bo 14. avgusta v Budimpešti. Teden pozneje pa bodo priredili trobj v igranju water-pola, pri katerem bodo sodelovali Nemčija, Italija in Madžarska. Prav tako imajo Madžari dogovore za plavalne dvoboje z Italijo in s Švedsko.

31. t. m. se bosta v olimpijskem stadionu v St. Moritzu pomerili hokejski predstavnštvi Švice in Madžarske. Za tekmo vlada veliko zanimanje, saj so Madžari znani kot zelo dobri hokejisti.

Norveško smučarsko prvenstvo bodo letos priredili v dneh od 20. do 21. februarja. Tekme bodo v mestu Bärum blizu Osla, kjer bo tamkajšnji klub ob enem praznoval 40 letnico svojega športnega udejstvovanja.

V Stockholmu bodo v prihodnjih mesecih začeli graditi veliko športno palačo, v kateri bo prostora za 4000 gledalcev. Do jeseni bo palača že pod streho in tudi prireditve bodo že lahko v njej.

Z nastopom težkih atletov dne 31. januarja med Nemčijo in Italijo bodo začeli letošnji

Ljubljana

Obvestila

Društvo slovenskih likovnih umetnikov poziva vse svoje v Ljubljani bivačaje člane, da spremijo svojega dolgoletnega zvestega tovariša Ivana Vavpotiča na njegovi zadnji poti. Pogreb bo v sredo, 13. t. m. ob 15 iz kapele sv. Petra na Zalah.

V ponedeljek, dne 18. januarja t. l. se prične ob štirih popoldne v Higijenskem zavodu, oddelku za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok (Dečji dom, Lipičeva 3) brezplačni tečaj o negi in prehrani dojenčka. Vpisovanje v tečaj se vrši vsak delavnik dopoldne istotam. Ure in dnevi tečaja se bodo določili po ustnem dogovoru.

Seuenski krompir iz Danske je prispel, zato mestni gospodarski urad vabi interese za začetnicami priimkov A in B, naj pridejo po nakaznice že danes, 13. t. m. ob 9 popoldne na mestni gospodarski urad, soba št. 35 v II. nadstropju v Beethovnovi ulici št. 7, kjer dobe vsa nadaljnja navodila.

Iz ogromnega zaklada svetovne klavirske literature bomo slišali v ponedeljek 18. t. m. v veliki filharmonični dvorani koncertni program, ki obsega staroklasična, romantična pa tudi moderna dela. Pianist Gino Gorini, ki je eden največjih sodobnih pianistov, bo izvajal dela Scarlatija, Bachova v priredbi Busonija, dalje so na sporedu: Brahms, Debussy, Gorini, Casella in končno največji mojster vseh časov in dob Chopin, brez katerega si pač težko predstavljamo prvovrstni pianistični koncert. Na koncert že danes opozarjamo. Vstopnice so v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice. Začetek bo točno ob pol 7 zvečer.

Zopet se nam obeta novo presenečenje v nedeljo ob 5 popoldne na Rokodelskem odru. Prvič bodo uprizorili zabavno in zapleteno komedijo: »Vihar v kozarec«. Zanimiva in prijetna snov ter izvrstna karakteristika posameznih vlog nam jamčita, da se bomo prijetno zabavali. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10—12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova ulica 12. I. nadstropje, desno.

Ljubljansko gledališče

Drami

Sreda, 13. januarja ob 17.30: »Oče«. Red Sreda. Četrtek, 14. januarja ob 17.30: »Primer dr. Hirna«. Red Četrtek.

Petek, 15. januarja ob 17.30: »Poročno darilo«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 16. januarja ob 17.30: »Primer dr. Hirna«. Red A.

Opera

Sreda, 13. januarja ob 17: »La Boheme«. Red A. Četrtek, 14. januarja ob 17: »Thais«. Red B.

Petek, 15. januarja ob 15: »Slepa miš«. Opereta. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Sobota, 16. januarja ob 17: »Bog iz seraja«. Premiera. Red Premierski.

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 17. januarja ob 5 popoldne: »Vihar v kozarec«.

Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10—12 in dve uri pred pričetkom predstave v društveni pisarni, Petrankova 12-I., desno.

Suhe gobe in sveže pomaranče prodaja Gospodarska zveza v svojem skladišču na Bleiweisovi cesti 29.

težkoatletsko sezono. Pomerili se bodo v Nürnbergu.

Od 5. do 7. marca se bodo pomerili prav tako teški atleti v meddržavnem triboju Italija-Nemčija-Madžarska. Ta veliki nastop bodo gledali v madžarski prestolnici. Poleti bodo iste reprezentance nastopile v Italiji, na jesen pa tretjič v nekem nemškem mestu.

Preteklo nedeljo so nadaljevali prvenstvene hokejske tekme za nemško državno prvenstvo. V Celovcu sta se srečali moštvi Bjelice-Brala in pa domača ekipa KAC-a. Tekmo so domačini odločili s 6:0 v svojo korist. — Odigrali pa so potem neslužbeno še eno tekmo, ki pa je veljala kot medmestna Bjelice-Brala proti Celovcu. Tudi to tekmo so Celovčani odločili v svojo korist, tokrat pa celo z dvoštevničnim rezultatom. Konec tekme se je glasil 13:0 (2:0, 3:0, 8:0). Celovčani potem takem kar dobro vozijo v državnem prvenstvenem boju.

Na finskih bojiščih je ob koncu preteklega leta padel znani finski smučarski tekmovalac na dolge proge Olli Remes. Padel je v borbi za domovino. Remes je večkrat zastopal finsko državo na mednarodnih smučarskih tekmah in je bil dobro znan tudi čez meje finske države.

Od 14. do 16. t. m. bi se morali v mestu Megève pomeriti francoski in švicarski smučarji v mednarodnem dvoboju. Zaradi raznih tehničnih okoliščin, pa so Francozi to tekmovalje morali odložiti na poznejši termin. Francozi so mnenja, da bodo tekme izvedli ob koncu tega meseca v istem mestu.

A DENNERY:

DVE SIROTI

56

Mislila je na svojega fanta, ki jo je bil tolikokrat sčutil in kateri ji je bil tolikokrat govoril o odgovodi in ji je spet vžil nazaj zaupanje v življenje, ki ga je bila sama že izgubila.

Mislila je na Petra, šepavega sina stare Frochardove. Po odhodu viteza je prihajala Henrika vsak dan v hišo grola de Linièresa obiskat svojo tovarišico. Ko so se začeli obiski pri zdravniku, pa je spet bila ona tista, ki je bolnico spremljala. Picard ju je včasih spremljal in pričakoval njunega prihoda iz klinike.

Kadar sta hodili po ulicah, je Luiza pročila svoje estro, naj ji pove ime. Revica je upala, da bo katero izmed njih ponovno spoznala, in tega upanja se je držala še druga nada. Pričakovala je, da bo nekoč na svoji poti že našla Petra.

In res jo je šepavec nekega dne zagledal, pa se takoj skril. Prepoznal je slepo deklico, ki je bila sedaj že lepo oblečena in ne več tako bedno kakor nekoč, in zapeljo ga je pri srcu. Ostal je skrit, dokler se deklici nista oddaljili, potem pa je krenil svojo pot.

Ze nekaj dni mu ni bilo za delo prav nič. Glava je bila polna misli, sladkih in turobnih istočasno. Očital si je, zakaj

ni stopil za Luizo, da bi odkril, kje stanuje.

Proti večeru je končno sklenil, da se bo vrnil v kočjo na cesti Lourcine. Starika ga je pričakovala.

Po smrti svojega »keruba« starka ni več odšla iz hiše. Ko je bil njen miljenček še živ, beračica ni opustila nobene priložnosti, da bi zaslužila denar, ki je bil potreben za zavratno življenje njenejaka Jakoba, toda sedaj ji vse to ni bilo več važno.

Vsak večer ji je brusac prinesel svoj zaslužek in vselej se je napila. Čeprav so se mu gabili ti vsakdanji nelepi prizori, je Peter vendar ni hotel zapustiti. Bila je navezadnje le njegova mati.

Ko je ta večer stopil v borno bajto, jo je videl, kako je pijana ležala na tleh. Zraven nje pa je ležal kosček sveče, ki je skoro dogorela. Še nekaj minut in ogenj bi obživil beračičine cunje.

Za Petra je bila ta noč strašna. Po glavi so se mu podili spomini. Zdelo se mu je, da vidi slepo deklico, kako skaklja po stopnicah proti izbi, zdelo se mu je, da sliši krik svoje matere... in tako je prebil brez spanja dolge ure, ki so ga ločevale od jutra.

IX.

Peter se je že večkrat vrnil oprezovat pred hišo zdravnika dr. Heberta in končno je nekega dne zagledal, kako sta obe siroti odhajali iz hiše.

Stopil je skrivaj za njima in odkril, da sta bivali v palači načelnika policije.

Ob tem dognanju ga je estnislo pri srcu. Značiti je Luiza pripovedovala o vseh grenkobah, ki jih je morala pretrpeti v Frochardovi bajti, in če je to storila, potem se ustege zgoditi, da bosta on in mati aretirana.

Ko je minilo osem dni in ni nobena straža prišla ponj, je revež dobil novega poguma in že začel koračiti pod okni palače de Linières.

Ko je pogledal na pročelje, je za nekim oknom zagledal drago mu obličje. Bilo je lice Luize, zraven katere je stala Henrika. Slepa deklica si je dala od Henrike popisovati vse ljudi, ki so stopali po spodaj ležeči cesti.

Šepavec ob tem pogledu ni mogel zadržati krika, ki mu je tokrat privrel bolj iz srca kakor pa iz ust:

»Brusim nože, škarje, brusim...!«

Luiza se je zdržnila in takoj spoznala glas. Spoznala ga je potem vse dni, kadar se je šepavec vrnil na pot mimo njenih oken, da bi izkričal svoj poziv, ki je bil zanjo pozdrav. Tedaj je bila Luiza zmerom vsa iz sebe. Privkrat svoji sestri na povelja tistega, kar je imela na srcu.

Nekega dne pa Petra ni bilo in slepa deklica je čakala zaman. Zaradi turobnega izraza, ki je legel na njen obraz, je začela Henrika siliti vanjo hoteč dognati

vzrok te boleti. In Luiza ji je odkrila svojo tajno.

X.

Kakor je bilo rečeno. Frochardova po smrti svojega »keruba« ni več zapuščala svoje hiše. Čakala je, da ji je sin prinesel zvečer steklenico žganja, ko pa jo je izpraznila, je tebebnila na tla in zaradi pijanosti trdno zaspala.

Toda že nekaj časa so se pojavljale nove nevesočnosti, ki so šepavčevu trpljenje še povečale. Ko se je vrnil zvečer prej kakor po navadi, je nekaj časa poslušal strašne groznje in čul, kako ga je starka imenovala morilec. Tedaj je odšel skrit se v izbo, ki je svoj čas služila za zavetišče slepeimu dekletu. In v tej izbi je zaplakal.

Starko je popadla pijaneka blaznost z vsemi svojimi strašnimi posledicami. Ker so jo napadali grozni prividi, jrgula in se obupno praskala. Govorila je o strašnih prizorih, katerih priča je bila, videla je senco svojega ustrelenega moža, potem pa je njen glas nenadoma odjenjal in postal blažji, čim je izgovorila ime svojega Jakoba.

Kdo ve, kako dolgo bi starka še živela in mučila svojega sina, ako ne bi božja previdnost na strahoten način okrajšala to mučenje.

Ze nekaj časa je pohajal Peter ves dan okrog palače načelnika policije. Nekega večera, ko se je bil vrnil na ulico Lourcine, je naletel na strahovit prizor.

Starko je znova popadel napad, da je bila grozna na pogled. Zerjavica, ki je gorela v njenih žilah zavoljo neizmernih količin zaužitega alkohola, jo je strašno

kuhala in starka si je v zmedenosti strgala vso obleko raz sebe. Vrtila se je okrog same sebe, krillila z rokami v prazno, nato pa tebebnila, se spet pobrala in že hotela pasti vnovič.

Ko je Peter vstopil, ga je Frochardova zagledala in za hip prenehala s svojimi vragolijami. Potem pa se je vrгла proti njemu, ga zmerjala z »morilcem« in ga poskušala zadaviti. Petru se je posrečilo uiti, tedaj pa se je starka spet začela vrtili, se opotekati, omahovati in padati, potem pa potegnila za seboj polomljeni vaslonjac.

Brusac ni mogel dolgo gledati te čudne igre in je poskal mater ustaviti. Dosegel jo je v kotu, toda beračica se ga je okenčila z rokama in ga poskušala potegniti na stopnice, ki so vodile v izbo. Ko sta prispela do sredine stopnic, se je Petru posrečilo osvoboditi se objema in pobeigniti iz hiše. Tekel je, ko bi bil nor.

Kam je nameril svoj korak?

Sel je k edinemu človeku, za katerega je mislil, da bi znal pomagati njegovi materi, namreč k zdravniku Hebertu.

Ves zasoplen je prišel v hišo dobrega zdravnika in se prijavil kot Peter, šepavi sin Frochardove. Zdravnik ga je sprejel v salonu in iz odedanknih fantovih besed takoj spoznal, kaj se je pripetilo.

Tako je naročil voz in oba sta se odpeljala proti cesti Lourcine.

Frochardova pa je, čim se je sin otrešel, izgubila ravnotežje in s stopnic padla na glavo ter nekaj časa negibna obležala na tleh.

»Nezaželjeno izobilje«

Italija je morda edina država, kjer ni inflacije

Pod tem naslovom prinaša turinska »Stampa« zanimiv in za sedanjí čas nadvse primeren članek, v katerem pravi:

Nek gospodarstvenik je nekoč zapisal: »V vojnem času je samo ena stvar — izobilje — bankovcev.« Ta pojav se res opaža povsod, ne samo v vojskujočih se državah, temveč tudi v nevtralnih. Italija je redka, morda edina izjema. Ali je mar to treba obžalovati?

V začetku lanske pomladi je Duce v svojem govoru med drugim opomnil: »Po poti inflacije niti koraka več naprej, zakaj to bi pomenilo katastrofo.« Jedro inflacije je prav v naslednjem: Velika obilica plačilnih sredstev, pa malo blaga. Denar je v tem primeru malo vreden, vrednost ima samo blago, cene pa zrastejo do zvezd.

Ni težko natisniti velike množine bankovcev. Treba je za to imeti na razpolago le papir in tiskarske stroje. Malo je takšnih vlad, ki se znajo

rešiti te skušnjave. »Injekcija« bankovcev ima trenutni učinek, kakor ga ima na primer injekcija morfija. Treba je dati kmalu drugo, še močnejšo, potem tretjo itd., dokler telo ne omaga.

Boj proti temu edinemu izobilju v vojnem času je zato nastop javnega zdravja, ki je vsem samo koristen. Ta nastop je italijanski finančni minister Thaon di Rivet v smislu Ducejevih navodil začel že svoj čas in sicer načrtno in z vso odločnostjo. To je politika, ki lahko prinese kakšne nevesočnosti in neprijetnosti, a uspeh ne izostane: Okrepi se finančni ustroj zasebnega in državnega gospodarstva.

Boj proti inflaciji za nobenega finančnega ministra ni lahek, a vsi tisti, ki upravljajo z ljudskim denarjem, bodisi s prihranki ali z dohodki od davkov, so premostili vse ovire in opravili delo, ki bo prineslo koristi tudi še poznejšim rodovom. (»La Stampa«.)

Poglavitne naloge, ki si jih je Bolgarija zastavila v novi Evropi

V večerni izdaji tržaškega »Piccola« je izšel zanimiv članek, ki ga je temu listu poslal njegov dopisnik iz Sofije in ki v njem govori o nalogah Bolgarije, ki jo čakajo v novi Evropi. Članek se glasi:

Ko se je leta 1941 po priključitvi zahodne Trakije in Makedonije rodila velika Bolgarija, se je ta dežela znašla pred dvema velikima nalogama, ki ju jih nalaga njena posebna zemljepisna lega na Balkanu. Prva naloga je bila združitev področij, ki so bila priključena Bolgariji po vojni z Jugoslavijo in Grčijo. Druga pa je tista, ki jo ima zvešta zaveznica Evrope Bolgarija kot dežela, ki predstavlja nekak most med Evropo in Azijo, most na zelo izpostavljeni točki.

Dočim je bil dosežen že leta 1940 znaten uspeh pri obnovitvenem delu v južni Dobrudži, ki jo je na podlagi pogodbe med Bukarešto in Sofijo Romunija odstopila Bolgariji, so v Trakiji in Makedoniji morali nadaljevati še s pripravljanimi deli ter so poslali okrog 20.000 Bolgarov, ki so bili zbežali iz Trakije in Makedonije, nazaj na njihove domove. Poleg tega so se zlasti prizadevali še, da bi Makedonijo v kulturnem in gospodarskem oziru dvignili.

Lani je bilo samo v Makedoniji odprtih 2.100 šol. V 67 vasi so napeljali elektriko, številne železniške proge popravljajo ter so doslej obdelali že dvakrat tolikšno površino zemlje, kakor pa je bilo obdelane prej. V Trakiji so posebno pozornost posvetili popraviljanju mostov in cest, ki so bile razrte v času vojne, obnavljanju dobrih prometnih zvez med Bolgarijo in novo priključenimi deželami ter naseljevanju bolgarskih kmetov in uradnikov.

Istočasno je šlo v notranjost dežele delo tudi za tem, da se postavi na čim trdnjše temelje avtoritarni sistem, pri čemer je bilo prvo to, da so razpustili in prepovedali prejšnje politične stranke in odpravili demokratski parlamentarni sistem od 19. maja 1934. Tej akciji se je pridružila tudi mlada bolgarska vojska. Vlada je v ta namen dala na razpolago več milijard levov. Potem so skušali čim bolj centralizirati oskrbovalni sistem, proizvodnjo in zunanjo trgovino, ter v upravi odpraviti birokracijo. Poleg tega omenjajo tudi popolno rešitev judovskega vprašanja. To vprašanje so rešili z zelo pomembnimi zakoni.

Zunanja politika

Kar zadeva zunanjo politiko, je zadnji prestoini govor, ki ga je imel kralj Boris v preteklem oktobru, potrdil, da Bolgarija smatra za svojo poglavitno stvar, živeti v prijateljstvu z državami osi ter se popolnoma priključiti novemu evropskemu redu. Če upoštevamo, da so na Bolgarijo leta in leta izvajale svoj pritisk Anglija, Francija, Združene države, zlasti pa še Moskva, da bi jo po-

Turška vlada je odobrila ukrep o obvezni delovni službi za vse prebivalstvo ki prebiva vzdolž železniških prog in sicer v širini 15 km na vsako stran proge. Pri delu za vzdrževanje in obnavljanje železniških prog bodo morali pomagati vsi moški od 18. do 40. leta.

Predsednik agencije Stefani, senator Morgagni, je zdaj v Berlinu, da razpravlja o vprašanjih, ki se tičejo sodelovanja med poročevalskimi družbami obeh držav in pa zaradi ureditve dopisniškega urada agencije Stefani v Berlinu.

Pod naslovom Bolgarski upic prinaša sofijski »Zurnal« žurnalove članke, v katerem pravi, da je svetovni boj, ki so vanj zapleteni tudi Bolgari, stopil v odločilno razdobje. Tudi Bolgari imajo dolžnost izpolniti dosti naporov in pretrpeti morda največje žrtve, da zagotove svojim sinovom boljše bodočnost. Usoda Bolgarije pa je neločljivo zvezana z usodo osnih držav. Zato bolgarsko ljudstvo enodušno upa v zmago Italije in Nemčije.

tegnile v Balkansko zvezo oziroma jo podvrgle vplivu Sovjetske zveze, se slovesne izjave bolgarskega vladarja in predsednika vlade Filova, ki so našle svojo potrditev v tem, kako so milijoni Bolgarov slavnostno sprejeli nemške čete, ki so spomladi 1941 šle skozi deželo, lahko smatrajo kot simbol lojalne zavesti, s katero se je Bolgarija lotila svoje naloge v srcu Balkana. Zaradi svoje zemljepisne lege med Donavo in Egejskim morjem ter med Crnim morjem in Ohridskim jezerom — to je ena najkrajšjih točk v Evropi sploh — so naloge Bolgarije z ozirom na novo Evropo najresnejše in najčistnejše.

S tega stališča so medsebojni odnošaji med Bolgarijo in Turčijo še prav posebno važni. V časopisih obeh držav izidejo od časa do časa članki, ki dokazujejo, da je prijateljska pogodba, sklenjena 17. februarja 1941 rodila bogate sadove. Medsebojni obiski političnih osebnosti Bolgarije in Romunije in potovanja bolgarskih časnikarjev v Romunijo ter romunskih v Bolgarijo, dokazujejo, da je bil sporazum, sklenjen med tema državama pred dvema letoma v Craiovi, kjer so reševali vprašanja Dobrudžbe, podlaga za res prične odnošaje tudi med Bolgarijo in Romunijo.

Ameriški predlogi za vladanje bodočemu svetu

Buenos Aires, 12. an. s. Guverner ameriške zvezne države Minnesota, Stassen, je govoril v društvu za zunanjo politiko in predlagal za vse zavezniške države na svetu en parlament kot pripomoček, da bi se izognili vojni. Stassen je med drugim predlagal:

1. naj zavezniške države ustanove lastno časovno vlado nad osnimi državami;
2. naj upravljajo mednarodna letališča in bodočo letalsko službo;
3. naj nadzorujejo pristope na svetovna morja;
4. naj ustanove legijo zavezniških držav, ki jo bodo sestavljale letalske, pomorske, motorizirane in druge čete, da bodo podpirale sklepe svetovnega parlamenta.

Zehati je priporočljivo, le iz dolgočasje ne

Človek, ki v kakšni boljši družbi zeha, ne velja za posebno dobro vzgojenega. Kadar pa je kdo sam, je zanj zehanje naravnost priporočljivo, zakaj po mnenju nekaterih zdravnikov je zelo zdravo za človeka.

Nek danski vseučiliški profesor je baje vse svoje znanstveno raziskavanje posvetil zehanju. Pravi, da loči štiri vrste zehanja, in sicer: zehanje, kadar je človek zaspan, zehanje po prebujenju, zehanje od lakote in zehanje iz dolgočasje. Pri vseh prvih treh primerih povzroča zehanje trenutno omejitev dihanja. Nato pljuča vdihnejo večjo količino zraka, ki ga takoj nato spet izdihnejo. Spričo takšnega dihanja temperatura človekovega telesa nekoliko pade. Kri krozi živahnje in nekateri organi, kakor na primer jetra in žolc, se osvobodijo gotove količine krvi. Pri zehanju od lakote se želodec in črevesje iznebijo tiste količine krvi, kolikor jo je odveč. Najbolj nekorisno od vseh vrst zehanja pa je zehanje iz dolgočasje. Ne povzroča nič dobrega, prej bi rekli, da celo škoduje pravilnemu dihanju.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

HUDIČEV GEORGESAND

(LA MAREAU DIABLE) Poslovenil K. N.

BAJAR

19

Ta otrokova obljuba je Germaina domislila, da se bo treba pripraviti. Šlo je zdaj za to, kako se bo pomenil s starima. Povedati jima bo moral, kaj ima zoper vdovo Guérinko, a pri tem ne bo smel izdati, katere druge misli so ga pripravile do tega, da je bil tako previden in tako strog. Če je človek srečen in mu gre vse po volji, se mu ne zdi nič težkega, če mora koga drugega pripraviti do tega, da njegovo srečo prizna. Če pa te na eni strani zavrnejo in na drugi strani karajo, nisi v nič kaj prijetnem položaju.

K sreči je Petreček spal, ko so dospeli na pristavo in Germain ga je položil, ne da bi ga prebudil, na njegovo posteljo. Potem je začel razlagati, kolikor je mogel. Oče Maurice je sedel na svojem trinožnem stolu pri hišnih vratih in ga resno poslušal. Z uspehom poti ni bil zadovoljen. Ko mu je pa Germain povedal, kako je vdova spogledljiva, in ga vprašal, ali bi utegnil vseh dva in petdeset nedelj v letu zahajati k njej, se sliniti okoli nje in pri tem tvegati, da ga čez leto dni odslovi, je tak prikimal in rekel: »Imaš prav, Germain. To ni mogoče.« In ko je potem Germain povedal, kako je moral spraviti Marijo čim prej domov, da jo reši nadlegovanja, morebiti celo nasilnosti nevrednega gospodarja, je oče Maurice še enkrat pokimal in rekel: »Prav si storil, Germain. Ni šlo drugače.«

Ko je Germain končal svojo pripoved in navedel vse svoje razloge, sta tast in tašča hkrati globoko in vdano vzdihnila in se spogledala. Potem se je družinski poglavar vzdignil in rekel: »Naj bo. Zgodi se božja volja. Ljubezni ni mogoče ukazovati.«

»Pridi k večerji, Germain,« je rekla tašča. »Hudo je, da se stvar ni bolje iztekla. Naposled je pa res, da že ni bila božja volja, kakor kaže. Bo treba pač kam drugam pogledati.«

»Saj,« je dodal stari, »kakor pravi moja žena, treba bo kam drugam pogledati.«

Druga govorenja o tem v hiši ni bilo, in ko se je drugo jutro Petreček prebudil o prvem svitu hkrati z lastavicami, je zapadel v brezskrbnost kmečkih otrok njegove starosti, pozabil vse, kar mu je prejšnji dan blodilo po glavi, in mislil je na to, kako se bo igral s svojimi brati in kako se bo možko sukal okoli volov in konj. Izredni dogodki prejšnjega dneva ga niso več vznemirjali.

Tudi Germain je poskušal pozabljati, zagnal se je spet v delo. Ampak postajal je tako žalosten in tako raztresen, da nikomur ni moglo uiti. Ni govoril z Maričko, še pogledal je ni. A če bi ga bil kdaj vprašal, na katerem travniku in po kateri poti je šla, je ni bilo ure dneva, da ne bi bil mogel povedati, če bi ga bilo volja odgovorjati. Ni si upal prositi staršev, da bi jo vzeli v hišo čez zimo, čeprav je vedel, da je gotovo v stiski. Trpela pa ni sirosištva in mati Guilletta ni mogla nikoli razumeti, kako da se njena mala zaloga drv nič ne manjša in kako da je njen skedenj zjutraj vselej poln, čeprav ga je pustila zvečer praznega. Isto je bilo z žitom in s krompirjem. Nekdo je prihajal mimo line in praznil vreče na pod, ne da bi koga prebudil in ne da bi zapuščal sledov. Starka je bila hkrati nemirna in vesela. Naročila je hčerki, naj o tem z nikomer ne govori, meneč, da bi jo imeli ljudje za coprnico, če bi se razvedel čudež, ki se godi v njuni hiši. Mislila je že, da ima

morda hudič prste vmes, ampak se ji ni mudilo, da bi se sprla z njim in klicala v hišo župnika, ki bi ga naj zarotil in pregnal od hiše. Menila je, da bo za to še tedaj zadost časa, ko se bo zglasil satan sam pri njej in zahteval njeno dušo v povračilo za svoje dobre.

Marička je bolje razumevala, kakšna je resnica, a si o tem ni upala govoriti z Germainom. Bala se je, da ga bo spet spravila na njegovo misel o ženitvi. Zato se je delala, kadar ga je srečala, ko da ničesar ne opaža.

XIV.

Mati Mauricovka.

Nekega dne sta bila mati Mauricovka in Germain sama v sadovnjaku. Prijazno mu je rekla: »Ubogi moj zeti, zdaj se mi, da nisi zdrav. Ne ješ tako kakor po navadi, ne smeješ se več, in govoriš čezdalje manj. Ali ti je kdo izmed domačih, ali sva ti midva sama, ne da bi vedela ali hotela, kaj hudega storila?«

»Ne, mati,« je odgovoril Germain, »vi ste bili zmeraj tako dobri z menoj kakor moja rodna mati in nevaležnež bi bil, če bi se kaj pritoževal nad vami ali nad očetom ali nad katerim koli v hiši.«

»Potem se ti pa vrača žalost zaradi smrti tvoje rajnice, fant moj. Namesto da bi se ti bolečina s časom razpršila, je čezdalje hušja. In vsekakor boš moral storiti, kar ti je oče hudo pametno nasvetoval: oženiti se boš moral.«

»Da, mati, to bi bila tudi moja misel. Ampak ženske, ki ste mi jih svetovali, niso zame. Kadar jih vidim, še bolj mislim na svojo Katarino, namesto da bi jo pozabljal.«

HENRIK SIENKIEWICZ ROMAN V SLIKAH

181. Zagrinjalo, ki je zapiralo vhod, se je odstrilo in v dvorano sta planila cesarjev oproščenec Faon in konzul Lekani, vsa upehana, prestrašena in zasopla.

Neron je naježil obrvi in vsi so se zgrozili pred njegovo jezo.

Faon je pokleknil predenj in drhte začel:

»Odpusti, božanstveni cesar! V Rimu je požar! Večina mesta je v plamenu!«

182. Na to novico so vsi planili s sedežev. Na vseh obrazih je bilo brati presenečenje, grozo in skrb.

Cesar pa je odložil liro ter slovesno dejal:

»Bogovi me ljubijo! Videl bom goreče mesto, da bom lahko dokončal spev o Troji.«

Obrnil se je h konzulu in ga vprašal:

»Ali bom dospel v mesto in še videl požar, če takoj odidem?«

»Gospod,« je odgovoril konzul in vil roke, »nad mestom se vali morje plamenov. Dim duši prebivalce, ljudje omedlevajo ali od obupa skačejo v ogenj... Rim gine, gospodar!«

EIAR - Radio Ljubljana

Sreda, 13. januarja: 7.30 Slovenska glasba — 8 Napoved časa, poročila v italijanščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Operna glasba — 13. Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.08 Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenščini — 13.10 Operno glasbo vodi dirigent Morelli, sodeluje Maria Pia Corsini — 13.40 Pisana glasba — 14 Poročila v italijanščini — 14.10 Pisana glasba — 14.30 Koncert pianista Marijana Lipovška — 15 Poročila v slovenščini — 17 Napoved časa, poročila v italijanščini — 17.15 Duet harmonik Malgaj — 17.35 Moderne pesmi vodi dirigent Zeme — 19 »Govorimo italijansko, poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Simfonična glasba — 20 Napoved časa, poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Radio za družino — 21.15 Domovina v vojni, himne in pesmi izvajata orkester in zbor, vodi dirigent Gallino — 21.45 Zanimivosti v

slovenščini — 21.55 Orkester Cetra vodi dirigent Barzizza — 22.25 Plošče — 22.45 Poročila v italijanščini.

Četrtek, 14. januarja: 7.30 Pisana glasba — 8 Napoved časa, poročila v italijanščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Italijanske pesmi v dialektu — 13 Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.08 Poročilo Vrhovnega poveljstva oboroženih sil v slovenščini — 13.10 Prenos za Nemčijo, orkester vodi dirigent Petralia — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Vojaške pesmi — 15 Poročila v slovenščini — 17 Napoved časa, poročila v italijanščini — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Koncert klasičnega tria — 17.35 Koncert sopranistke Mascie Predit — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Valček — 20 Napoved časa, poročila v italijanščini 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Koncert orkestra Cora — 21 Koncert Radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec, lahka glasba — 21.40 Trio Emona — 22.10 Predavanje v slovenščini — 22.20 Pesmi za vse okuse vodi dirigent Segurini — 22.45 Poročila v italijanščini.